

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології

«Затверджую»
Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А. С. Макаренка
проф. Ю. О. Лянной
«15» березня 2022 р.

ПРОГРАМА

з української мови

**для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
для іноземців та осіб без громадянства**

Розглянута на засіданні
приймальної комісії
«15» березня 2022 року
Протокол № «б»

Програма з української мови для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра (денна та заочна форми навчання) для іноземців та осіб без громадянства.

Ухвалена на засіданні кафедри української мови і літератури
«23» лютого 2022 р. Протокол № 7

Завідувач кафедри _____ проф. Семеног О. М.

Голова фахової атестаційної комісії _____ В.В. Герман

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту з української мови розроблена для вступників – іноземців та осіб без громадянства, які вступають до Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2022 році.

Метою проведення усного іспиту: перевірити відповідність знань, умінь та навичок вступників програмовим вимогам; виявити та оцінити рівень навчальних досягнень вступників; оцінити ступінь підготовленості вступників до подальшого навчання в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.

До навчальних досягнень вступників, які безпосередньо підлягають оцінюванню, під час проведення вступного випробування належать:

- здатність відтворювати та застосовувати теоретичні знання;
- уміння застосовувати знання, уміння і навички для постановки та розв’язання стандартних ситуацій;
- здатність застосовувати набуті знання та вміння для розв’язування нестандартних навчальних і практичних ситуацій, тобто способів розв’язання яких потрібно знайти самостійно.

Білет складається з двох питань. Критерії оцінювання додаються.

Максимальна кількість балів – 200

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Для успішного проходження вступного випробування з української мови іноземець та особа без громадянства повинні орієнтуватися на такі вимоги до рівня володіння основними видами мовленнєвої діяльності:

1. Читання

Розуміти під час читання про себе і вголос як основний зміст тексту, так і його деталі, окремі факти, зв'язки між ними.

Вступнику пропонуються адаптовані тексти описового й оповідного характеру, а також неадаптовані наукові й науково-популярні тексти із профільних дисциплін.

Рівень сформованості навичок та умінь читання визначається здатністю використовувати різноманітні стратегії в залежності від комунікативної установки (питальна, розповідна, спонукальна, оклична, заперечна перелічувальна інтонація тощо).

2. Аудіювання

Розуміти на слух як основний зміст тексту, так і його деталі, окремі факти, зв'язки між ними в монологічному, діалогічному й діалоگو-монологічному висловлюваннях.

Для абітурієнта пропонуються тексти-монологи пояснювального типу з елементами опису й адаптовані тексти-повідомлення на педагогічну тематику.

Ступінь розуміння прослуханого тексту з'ясується за допомогою відповідей на поставлені запитання, а також усного відтворення одержаної інформації.

3. Усне мовлення

А. Монологічне

Для визначення рівня володіння усним монологічним мовленням пропонуються такі теми:

1. Моя біографія.
2. Розповідь про себе.
3. Моя сім'я.
4. Опис зовнішності людини.
5. Мій друг (подруга).
6. Моя рідна країна.
7. Погода моєї рідної країни.
8. Столиця моєї рідної країни.
9. Цікаві місця моєї рідної країни.
10. Екскурсія моєю країною.
11. Свята моєї країни.
12. Звичаї, традиції і свята моєї рідної країни.
13. Моє улюблене свято.
14. Подарунки. Як я вибираю подарунки?
15. Подорожі. Мої улюблені міста.
16. Подорож моєї мрії.
17. Що мені відомо про Україну?
18. Моє рідне місто.
19. Відомі люди моєї рідної країни.
20. Відомі письменники моєї рідної країни.
21. Мої шкільні роки.
22. Пори року. Явища природи.
23. Спорт у житті людини. Види спорту.
24. Мій улюблений вид спорту.
25. Мій улюблений спортсмен.
26. Мій улюблений фільм.

27. Мій улюблений актор (актриса).
28. Музика, яку я люблю.
29. Книги в житті людини. Моя улюблена книга.
30. Інтернет в житті сучасної людини.
31. Телебачення в житті сучасної людини.
32. Професії. Моя майбутня професія.
33. Чому я вирішив стати лікарем?
34. Мої плани на майбутнє.
35. Моє хобі.
36. Як я проводжу свій вільний час?
37. Мій будинок.
38. Будинок моєї мрії.
39. Що для мене означає бути щасливим?
40. Найщасливіший день у моєму житті.
41. Мої найяскравіші спогади дитинства.
42. Мій стиль життя.
43. Дружба в моєму житті. Спілкування з друзями.
44. Проблеми сучасного світу.
45. Життя в селі: переваги і недоліки.
46. Життя в місті: переваги і недоліки.
47. Людина і природа. Екологія та навколишнє середовище.
48. Правильне харчування: основні правила.
49. Здоровий спосіб життя: що корисно для здоров'я?
50. Що для мене найважливіше в житті?
51. Подорожі. Чому люди подорожують?
52. Мій робочий день. Режим дня.
53. Мій вихідний день.

Б. Діалогічне

Для визначення рівня володіння усним діалогічним мовленням пропонуються такі теми:

У деканаті: привітатися; надати коротку інформацію про себе; пояснити мету відвідин; написати заяву з проханням; попросити довідку для посольства; розповісти про особисті проблеми; подякувати; попроситися.

На вулиці: запитати про місцезнаходження потрібного об'єкта; пояснити таксисту чи водієві автобуса маршрут (мету) поїздки; орієнтуватися в назвах вулиць і площ, рекламних проспектах, вказівниках, оголошеннях.

У транспорті: запитати про правила оплати та вартість проїзду в громадському транспорті; звернутися до пасажирів з проханням передати квиток на компостер; розуміти на слух оголошування зупинок; з'ясувати, коли буде бажана зупинка; звернутися з проханням пропустити до виходу.

У бібліотеці: привітатися; показати працівникові бібліотеки свій читацький квиток; попросити потрібний підручник (книгу, періодичне видання); розуміти на слух прохання бібліотекаря поставити дату й розписатися у формулярі підручника (книги, періодичного видання); подякувати; попроситися.

У поліклініці (у медпункті, в аптеці):

а) у реєстратурі: знайти та прочитати напис «Реєстратура»; звернутися в реєстратуру; отримати талон до лікаря; попросити медичну карту.

б) на прийомі в лікаря: привітатися; пояснити, що турбує; повідомити про наявність хронічних захворювань, алергічних реакцій, пережитих операцій; розуміти прохання («команди») лікаря при огляді; розуміти пояснення лікаря про прийом призначених ліків, які необхідно купити в аптеці; подякувати; попроситися; купити ліки в аптеці.

У магазині (у кав'ярні, в їдальні, на ринку): вміти звернутися до продавця з питанням про наявність того чи іншого товару (продукту); дізнатися про вартість; попросити необхідний товар (продукт); дізнатися вагу, кількість товару (продукту); розрахуватися; подякувати.

У банку: знайти потрібне віконце для отримання інформації; дізнатися, як відкрити рахунок; дізнатися, чи прийшли на рахунок гроші; заповнити бланк; зрозуміти пояснення оператора; отримати гроші в банкоматі; подякувати за отриману інформацію.

У касі вокзалу (аеропорту): вміти читати інформацію про рейси, час відправлення та прибуття поїзда (автобуса), прильоту чи відльоту літака; вміти замовити й купити квиток; з'ясувати можливість повернення квитка в касу; розуміти правила оформлення документів при виїзді (вильоті) та прибутті до місця призначення; розуміти на слух оголошення по радіо.

У театрі (кінотеатрі): читати афіші; запитати в касі про наявність квитка на спектакль (сеанс); попросити квиток в потрібний ряд чи секцію залу (партер, балкон); розуміти питання й відповіді касира; перевірити точність інформації, вказаної на квитку; подякувати.

У гостях: вміти привітатися, познайомитися; надати необхідну інформацію про себе незнайомим людям; висловити своє схвалення щодо інтер'єру помешкання, зовнішнього вигляду господарів, запропонованих страв чи напоїв; вміти підтримувати бесіду з господарями та іншими гостями; подякувати за гостинність.

Рівень сформованості навичок та умінь усного мовлення визначається здатністю створити власне висловлювання на запропоновану тему; вмінням вирішувати стандартні ситуації соціально-побутової сфери спілкування.

4. Письмо

Рівень сформованості навичок та умінь **писемного мовлення** визначається здатністю створити власне письмове висловлювання на запропоновану тему:

- *Моя наукова робота.*
- *Професії. Моя майбутня професія.*
- *Моє навчання в університеті та подальша кар'єра.*
- *Особисті очікування від навчання в аспірантурі.*
- *Мій улюблений український письменник, поет чи художник.*

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бахтіярова Х. Ш., Лукашевич С. С., Майданюк І. З., Легень М. П., Петухов С. В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. 320 с.

2. Фесенко С. Г. Вивчаємо українську мову. Універсальний посібник. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 288 с.

3. Фролова Т. Д. Українська за 26 днів: Українська для тих, хто її не вивчав: навч. посіб. Київ: Видавництво А. С. К., 2004. 304 с.

Додаткова

1. Вінницька В. М., Плющ Н. П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців. Київ: Правда Ярославичів, 1997. 243 с.

2. Лисенко Н. О., Кривко Р. М., Світлична Є. І., Цапко Т. Л. Українська мова для іноземців. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 239 с.

3. Навчальні мінімуми з української і російської мов для іноземців / укл. Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. Київ: ІСДО, 1995. 200 с.

4. Чистякова А. Б., Селіванова Л. І., Лагута Т. М. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. Харків: Вид-во ХНУ, 2006. 524 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

200-100 балів - іспит склав

176-200 балів - абітурієнт здатен повно і змістовно розкрити суть поставленого запитання і продемонструвати досконале зі стильового боку логічне мовлення. Абітурієнт має володіти знаннями про життя і творчість письменників, історичне тло їхньої творчості, розуміти й аргументовано тлумачити художні тексти. Відповідь має бути відзначатися глибиною розуміння твору, світоглядних позицій автора, умінням підбирати необхідні приклади, порівнювати, дискутувати, робити слушні посилання на літературознавчі та критичні праці. Абітурієнт повинен формулювати належні висновки і виявляти власне ставлення до прочитаного. При розгляді конкретного твору має продемонструвати належне розуміння літературознавчих понять, термінів, жанрово- стилістичних особливостей, ідейного змісту, підтексту твору і літературного процесу в цілому. Відповіді чіткі, послідовні, логічні, наукові, без мовленнєвих помилок. Відповіді на додаткові питання аргументовані. Абітурієнт виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань. Абітурієнт має ґрунтовні знання теоретичного матеріалу з усіх тем, передбачених програмою вступного іспиту, однак припускається незначних помилок; допускає неточність чи неповноту в окремих визначеннях (термінах), демонструє широку лінгвістичну компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі.

141-175 балів - абітурієнт має ґрунтовні знання теоретичного матеріалу з усіх тем, передбачених програмою вступного іспиту, однак припускається незначних помилок у трактуванні проблем літературного процесу, допускає неточність чи неповноту в окремих визначеннях (термінах), має незначні труднощі у вияві особистого ставлення до твору і схильний здебільшого покладатися на авторитетні оцінки літературознавців. Абітурієнт має ґрунтовні знання теоретичного матеріалу з усіх тем, передбачених програмою навчальної дисципліни, однак припускається незначних помилок у висвітленні проблем літературного процесу. У відповіді можуть спостерігатися поодинокі мовленнєві помилки, недостатня аргументація, яка в цілому свідчить про загальну ерудицію абітурієнта. Володіючи навчальним матеріалом, умінням робити висновки, узагальнювати й аналізувати особливості літературного процесу певного періоду чи конкретного твору з урахуванням світогляду автора, абітурієнт може допустити незначну помилку чи не досить глибоку обізнаність із суттю питань, що розглядаються. Абітурієнт володіє основним теоретичним матеріалом: знання виявляють оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі. У цілому відповідь абітурієнта правильна, однак позбавлена належних аргументацій, послідовності; відповідь без належного аналізу наукових джерел, власної думки, критично-об'єктивного підходу до певного мовного явища; у процесі коментування опирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.

100-140 балів - знання основ теоретичного курсу з літературознавчих дисциплін. У цілому відповідь абітурієнта правильна, однак позбавлена належних аргументацій, послідовності; відповідь без належного аналізу наукових літературознавчих джерел,

власної думки, критично-об'єктивного підходу до певного літературного явища чи твору. Аналізуючи літературні явища, абітурієнт допускає помилки. Відповідь абітурієнта не має належного творчого аспекту, характеризується наявністю помилок у визначеннях, хоча факти й загальні тенденції розвитку літератури в основному з'ясовуються і аналізуються. Абітурієнт має фрагментарний та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не переносить знання для застосування у нових умовах; у процесі коментування опирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.

99-1 бал – іспит не склав

99-1 бал - абітурієнт не володіє фактичним матеріалом, плутається у визначеннях, не вміє систематизувати й узагальнювати, не розуміє художніх та літературознавчих текстів, демонструє нездатність висловити власну думку з приводу прочитаного, має досить поверхове уявлення про світоглядні концепції письменників та значення їхньої творчості. У відповіді відсутня логічність, аргументація, вона позбавлена необхідних прикладів і висновків, рясніє мовленнєвими помилками. Відсутність знань із основ теоретичної частини курсу. Абітурієнт не володіє знаннями з історії української літератури, не послуговується науковим термінологічним апаратом. Нерозуміння суті літературного процесу, невміння аналізувати тексти. Абітурієнт слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється під час побудови визначень, не може навести приклади. Абітурієнт не послуговується науковим термінологічним апаратом, виявляє нерозуміння суті мовних явищ.